

**SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYKI
W ZESPOLE SZKÓŁ W ŁĘKAWICY**

**GIMNAZJUM
SZKOŁA PODSTAWOWA**

Szkolny Program Profilaktyki skierowany jest zarówno do uczniów klas I-III, IV- VI jak również do uczniów klas I - III gimnazjum. Opracowany został w oparciu o badania (ankietowanie), analizę dokumentacji szkolnej, obserwację sytuacji wychowawczej w szkole. Program został odpowiednio dostosowany do poziomu szkoły podstawowej i gimnazjum. Jego założenia są zbieżne z założeniami Statutu i Szkolnego Programu Wychowawczego.

PODSTAWY PRAWNE PROFILAKTYKI

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Konwencja praw dziecka (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526)

Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz.U. 1982 Nr 35 poz. 230)

Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu z dnia 09 listopada 1995 r. (Dz.U. 1996 Nr 10 poz. 55)

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. 2005 Nr 179 poz. 1485)

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz.U. 1994 Nr 111 poz. 535)

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 roku (DZ. U. 2010 Nr 33 poz. 178)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r.

w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. 2009 Nr 4 poz.17)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół z dnia 21 maja 2001 r. (Dz.U. 2001 Nr 61 poz. 624)

Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. 2003 Nr 26 poz.226)

Rozporządzenie MEN z dnia 17.11.2010 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2010 Nr 228 poz. 1487)

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie przeciwdziałania i zwalczania zjawisk patologicznych wśród nieletnich. (M.P. 1998 nr 14 poz. 207)

Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytutką (jeden z modułów Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu

Spółecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 13 stycznia 2004 roku

Statut szkoły

Program Wychowawczy Szkoły

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU

Realizatorami działań profilaktycznych w szkole są: dyrektorzy, nauczyciele, wychowawcy, przy współpracy z rodzicami/ prawnymi opiekunami dziecka.

Dyrektor/Wicedyrektor szkoły, jako realizator działań profilaktycznych:

- dba o warunki nauki;
- dba o spełnienie warunków bezpieczeństwa;
- doskonalenie nauczycieli w zakresie działań profilaktycznych i wychowawczych;
- finansuje;
- nadzoruje;
- wyznacza odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

Pedagog, jako realizator działań profilaktycznych:

- diagnozuje zagrożenia;
- analizuje sytuację materialną uczniów i ich rodzin oraz organizuje pomoc w razie potrzeby;
- współpracuje procedury;
- opracowuje Szkolny Program Profilaktyki;
- przygotowuje coroczne sprawozdanie z realizacji programu profilaktyki;
- we współpracy z wychowawcami organizuje działania wynikające z programu profilaktyki;
- we współpracy z wychowawcami podejmuje czynności wynikające z procedur;

- prowadzi z uczniami zajęcia o tematyce profilaktycznej, doradczo -zawodowej;
- organizuje współpracę z instytucjami.

Wychowawca jako realizator działań profilaktycznych:

- dostarcza informacji uczniom na temat zagrożeń, niebezpieczeństw – na lekcjach wychowawczych;
- sprawuje opiekę nad uczniami;
- diagnozuje problemy w klasie;
- współpracuje z pedagogiem w celu rozwiązywania problemów.

Nauczyciele jako realizatorzy działań profilaktycznych:

- dbają o bezpieczeństwo uczniów podczas lekcji, przerw, imprez, wyjazdów;
- dbają o przestrzeganie przez uczniów Statutu.

Zespół wychowawczy:

- zapoznaje się z trudnościami wychowawczymi, wypracowuje wnioski o podjęcie działań dyscyplinujących;
- Przedstawia wnioski na forum Rady Pedagogicznej.

Rodzice/opiekunowie jako realizatorzy działań profilaktycznych:

- współpracują ze szkołą;
- włączani są w rozwiązywanie problemów.

Szkoła współpracuje w zakresie realizacji działań profilaktycznych z:

Policją, kuratorem sądowym, Sądem, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, katechetami.

CHARAKTERYSTYKA WIEKU ADRESATÓW PROGRAMU

OKRES KLAS I- III

Dziecko siedmioletnie kończąc okres przedszkolny i stając na progu szkoły podstawowej jest na tyle rozwinięte, że może podołać obowiązkowi, jakie nakłada na niego szkoła. Proces nauczania i celowe, zamierzone oddziaływania wychowawcze szkoły, stają się z chwilą wstąpienia dziecka do szkoły głównym czynnikiem jego rozwoju. Wiadomości, umiejętności i sprawności, jakie zaczyna przekazywać i zaszczepiać dziecku szkoła oraz nowe warunki rozwoju, jakie stwarza środowisko szkolne powodują daleko idące przeobrażenia w całej jego osobowości. Od stosunku dzieci do nauki i obowiązków szkolnych, od sposobów podawania wiedzy i stopnia jej przyswajania przez ucznia zależy efektywność oddziaływań dydaktycznych – wychowawczych i poziom rozwoju dziecka jako podmiotu kształcenia. Większość dzieci pierwszych klas szkoły podstawowej, szczerze pragnie być dobrymi uczniami, ale nie zawsze to pragnienie może być zrealizowane. Przyczyny tego stanu rzeczy mogą tkwić w różnych miejscach. Przede wszystkim, aby stać się dobrym uczniem, dziecko musi w sposób staranny i odpowiedzialny wykonywać swoje obowiązki szkolne, przyswajając wiedzę ze zrozumieniem i uporczywie przezwyciężyć wszelkie na tej drodze trudności. Zachowanie się dzieci jest sprawą bardzo złożoną i zrozumienie jego sprawia dorosłym nieraz dużo trudności. Dzieje się tak, dlatego że dorośli często podświadomie zakładają, że sposoby (modele) zachowania się dzieci są, lub powinny być takie same jak osób dorosłych. A tymczasem tak nie jest. Doświadczenia dzieci są niewystarczające, aby dzieci mogły się przystosować do nowej sytuacji w sposób właściwy. Dzieci nie są zdolne do czynienia realnych planów na dalszą przyszłość ani do przewidywania skutków swojego działania, nie zawsze też potrafią uchwycić stosunki przyczynowo – skutkowe, jakie zachodzą w konkretnych sytuacjach, a nawet w ich własnych działaniach. Zachowanie dziecka w wieku od 6 do 12 lat nastawione jest głównie na

- 1) nabywanie fizycznych sprawności, niezbędnych przy uprawianiu zwykłych, podstawowych gier;
- 2) wyrobienie nawyków służących zachowaniu zdrowia i niezbędnych dla prawidłowego rozwoju organizmu;
- 3) nabywanie umiejętności dobrego współzycia z rówieśnikami;
- 4) opanowanie podstawowych umiejętności czytania, pisania, rachowania;
- 5) rozwinięcie orientacji niezbędnej w codziennym życiu;
- 6) rozwój świadomości moralnej i skali ocen;
- 7) rozwój przyzwyczajęń potrzebnych we współzyciu z indywidualnymi i grupami;

Na tym etapie nad nabywaniem nowych umiejętności, „ przeżywaniu szkoły” czuwa wychowawca. Uczniowie spędzają z nim dużo czasu, jest

dla nich autorytetem, przewodnikiem, ciąży więc na nim wielka odpowiedzialność. Wychowawca pomaga przystosować się uczniowi klasy I do funkcjonowania w szkole, funkcjonowania w klasie, uczy jak dbać o higienę i zdrowie. Zaszczepia świadomość tego, że szkoła jest dla niego przyjaznym miejscem a osoby w niej pracujące pomogą mu w rozwiązywaniu problemów, z którymi się zetknie.

OKRES KLAS IV-VI

W klasie czwartej jednego nauczyciela zastępuje grupa innych, nowy wychowawca ma z klasą kilka, a bywa, że tylko jedną godzinę w tygodniu. Nowi nauczyciele nie są już przede wszystkim pedagogami, lecz nauczycielami przedmiotowymi i z racji swojego przygotowania bardziej skoncentrowani są na nauczaniu niż na wychowywaniu. Nie mogą też, co zdarza się w klasach młodszych, gdy jedna osoba prowadzi większość zajęć, przełożyć jakiejś partii materiału na później, by na bieżąco omówić pojawiające się problemy.

Między nauczycielami poszczególnych przedmiotów jest niewystarczający przepływ informacji na temat uczniów i trudności wychowawczych występujących w danym zespole klasowym, przez co niektóre problemy umykają uwadze i nie zostają rozwiązane. Wychowawcy nie jest łatwo pomóc wszystkim dzieciom, kiedy spędza z nimi tak niewiele czasu, szczególnie, że wcześniej z reguły nie zna on specyfiki danej grupy oraz indywidualnych potrzeb dzieci.

Klasę trzecią i czwartą dzieli tylko okres dwóch miesięcy wakacji, ale tak naprawdę, jest to przejście do całkiem innej rzeczywistości, szczególnie, gdy klasy młodsze mieszczą się w innym skrzydle szkoły. Oprócz warunków, w jakich przebywają dzieci, bardzo zmieniają się także oczekiwania dorosłych w stosunku do nich.

Od dzieci w klasie trzeciej nie oczekuje się, że będą samodzielne w takim samym stopniu jak od uczniów klas czwartych i piątych, kiedy to stawiane dzieciom wymagania nagle rosną, a nauczyciele oczekują, że dzieci po prostu będą się uczyć. Dla wielu dzieci, szczególnie tych, które mają problemy z zachowaniem i przystosowaniem się do reguł rządzących grupą oraz specyficzne trudności w nauce, jest to sytuacja bardzo trudna. Dzieci te muszą zaakceptować nowego wychowawcę i jego metody postępowania, ponownie przyznać się do słabych stron i nauczyć funkcjonować na nowych warunkach. Często nie są na to gotowe i musi minąć sporo czasu zanim zaczną dostosowywać się do nowego otoczenia. Bywa, że potrzebują wsparcia pedagoga lub psychologa szkolnego, żeby na przykład pokonać lęk przed pójściem do szkoły, wyjściem na korytarz podczas przerwy czy przeczytaniem czegoś na głos na lekcji z nowym nauczycielem. Inne dzieci z kolei, aby zyskać uwagę otoczenia, prezentują postawy agresywne i prowokacyjne, pomimo że w klasie trzeciej nauczyły się już poprawnie funkcjonować.

Rodzice dzieci oczekują, że wraz z przejściem do klasy czwartej skończą się problemy z zachowaniem i nie są przygotowani na to, że te mogą się wręcz nasilić w związku ze stresem przeżywanym przez dziecko i obiektywnie wyższymi wymaganiami szkolnymi. Rodzice obwiniają nauczycieli klas starszych o to, że ich niewłaściwe podejście dydaktyczne spowodowało pogorszenie zachowania ich dzieci, nie biorąc pod uwagę innych czynników, w tym także własnych oczekiwań w stosunku do dziecka. Wzajemne oskarżenia powodują, że współpraca między rodzicami dzieci z zaburzeniami a nauczycielami jest niewielka, co potęguje jeszcze nieakceptowane zachowania u dziecka.

W klasie czwartej dochodzą nowe przedmioty, jest mniej czasu na zajęcia dowolne, zabawę i wycieczki klasowe, ale za to pojawiają się nowe

możliwości rozwijania zainteresowań, co dla niektórych dzieci jest szansą zmiany wcześniejszego wizerunku. Podobnie jest ze zmianą otoczenia i wychowawcy, które może, ale nie musi utrudnić dziecku rozpoczęcie tego bardziej dorosłego okresu w szkole. Czasem zdarza się, że dziecko tzw. trudne, po przejściu do klasy czwartej odnajduje przedmiot, w którym osiąga sukcesy i przestaje w sposób negatywny zwracać na siebie uwagę nauczycieli. W tej sytuacji nieznajomość problemów dziecka i co za tym idzie, nie skupianie się na nich, jest bardzo korzystne dla dziecka, gdyż pomaga mu oderwać się od przysłowiowej etykiety niegrzecznego ucznia.

W klasie V i VI pojawiają się dodatkowo problemy związane z wiekiem dojrzewania – głównie u dziewcząt. Prowadzi to często do dodatkowych konfliktów w klasie, wzajemnego obrażania się na siebie i braku zaufania nawet do najbliższych. Często zdarzają się również niepowodzenia w nauce, co potęguje poczucie osamotnienia i frustracji. Ważne jest, aby nauczyciele w porę dostrzegli problem i mu zaradzili.

OKRES GIMNAZJUM

Czas dorastania to pomost łączący beztrioskie dzieciństwo z odpowiedzialną dorosłością. Czas, który wypełniają złożone, nierzadko burzliwe zjawiska, związane ze zmianami anatomicznymi, fizjologicznymi i psychicznymi. Zjawiska te, problemy wynikające ze znalezienia się w nowej sytuacji przypadają na okres nauki w gimnazjum. Z czym, oprócz chodzenia do szkoły i nauki, boryka się gimnazjalista?

- Zaczniemy od najbardziej widocznych zmian związanych z rozwojem fizycznym, który nabiera tempa. Organizm dziecięcy przeobraża się w organizm osoby dorosłej, zmieniając swoją wielkość, proporcje i kształty.
- Do głosu dochodzą zmiany hormonalne sprawiające dorastającym poważne problemy z nastrojem i emocjami. Młodzi ludzie przeżywają wielką intensywność uczuć. Od głębokiego smutku, głębokiej depresji, izolacji, po bezgraniczny entuzjazm. Stany te zmieniają się dość łatwo i intensywnie. Dlatego czynnikiem stabilizującym jest ukazywanie im pewnych wartości. Jeśli do czegoś się „zapalą”, przekonają (np. zespół muzyczny, grupa sportowa), zaczną pod tym kątem organizować swój świat. Jeśli im tego zabraknie, pozostanie izolacja, ucieczka w samotność.
- Z nastrojem i emocjami nie radzi sobie nastolatek, ale również jego rodzic, który nie wie, jaką postawę przyjąć wobec tych problemów. Istnieje cała gama tych postaw. Od nadmiernej kontroli do całkowitej ignorancji i wycofania. Rodzice często w wychowaniu nastolatka próbują „przerobić te postawy”, zazwyczaj znajdując sposób na „dogadanie się”, ale bywa, że poddają się, zostawiając nastolatka samemu sobie.
- W tym wieku mocno dochodzi do głosu potrzeba bycia akceptowanym przez grupę rówieśniczą, która ma taką siłę, że często dorastający zaspokajają ją kosztem własnego „ja”. W cieniu pozostają rodzice, nauczyciele, dotąd liczące się autorytety, młodzi ludzie pozostawieni sami sobie przyjmują normy i zachowania grupy wbrew temu, co dotąd uważali za ważne i słuszne, ale bycie w grupie daje im poczucie siły, rozprasza ponoszoną odpowiedzialność.
- Zmieniają się relacje w grupach rówieśniczych. Łatwo zaobserwować tu antagonizmy między chłopcami - dziewczętami, przybierające formę zachowań aroganckich i ignoranckich. U dziewcząt widoczne są pierwsze symptomy zainteresowania płcią przeciwną, przede wszystkim

starszymi kolegami, koledzy w ich wieku są jeszcze dla nich niedojrzali. Między dziewczętami dochodzi często do zachowań antagonistycznych, stają się zazdrosne, złośliwe, aroganckie, intryganckie wobec siebie.

- Większość zachowań problemowych ujawniających się w czasie dorastania wypływa z frustracji potrzeb psychicznych, nieumiejętności poradzenia sobie z trudnościami życiowymi oraz z trudności w realizacji celów życiowych. Nastolatek pragnie wolności, bycia samodzielnym, często samowystarczalnym, ale nie wie jak to osiągnąć. Dążąc do usamodzielnienia, odmawia pomocy, popełnia liczne błędy, których często nie potrafi naprawić (uzależnienie, wypadki, grupy dewiacyjne, przestępcze), podejmuje decyzje, które trudno mu zmienić (współżycie seksualne, zależność od drugiej osoby, macierzyństwo, rodzina).
- W życiu każdego człowieka bardzo ważna jest potrzeba sukcesu. Nastolatek w roli ucznia rzadko ma okazję, aby ją zaspokoić. Szkoła widziana jego oczami jest wymagająca, zasadnicza, trudna, często nudna, nienowoczesna, niesprawiedliwa. Trudno być dobrym uczniem, lubianym, akceptowanym, przebojowym kolegą, wszechstronnie uzdolnionym ale nie kujonem. Bycie przeciętnym niewielu odpowiada, stąd próba zaistnienia inaczej – jako najgorszy uczeń, łamiący normy szkolne, wagarowicz, członek subkultury lub grupy destrukcyjnej.

W stosunku do tak dużych i zintensyfikowanych zmian przypadających na okres nauki w gimnazjum niezbędne jest wypracowanie działań, metod oddziaływania, postępowania z uczniem. Na tym etapie pobytu w szkole potrzebne jest zintegrowane oddziaływanie dydaktyczne, wychowawcze, profilaktyczne i doradczo zawodowe. Jeśli młody człowiek kończący gimnazjum ma być wyposażony w wiadomości i umiejętności niezbędne mu do funkcjonowania w szkole ponadgimnazjalnej i na dalszym etapie, działania szkoły powinni wspierać rodzice i odwrotnie, działania rodziców powinny być wsparte przez szkołę.

CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

Gimnazjum im. Jana Pawła II wchodzi w skład Zespołu Szkół w Łękawicy. Funkcjonuje równolegle ze szkołą podstawową oraz przedszkolem. Uczniowie uczęszczający do naszej szkoły wywodzą się ze środowiska wiejskiego, z czterech sołectw Łękawicy, Okrajnika, Łysiny, Kocierza. Gmina liczy około 6000 tys. mieszkańców. Standard życia mieszkańców jest dosyć zróżnicowany, wynika on z poziomu zamożności, dostępu do pracy, poziomu wykształcenia. Patologia występuje w niektórych rodzinach, ale nie wpływa w znaczący sposób na jakość funkcjonowania środowiska i szkoły. Rodziny borykające się z problemami objęte są pomocą instytucji pomocowych. Uczniowie znajdujący się w trudnej sytuacji materialno bytowej zazwyczaj wywodzą się z sołectw Kocierz (Kocierz Rychwałdzki) oraz z Łysiny - są to sołectwa najbardziej oddalone od centrum gminy, rozproszone w terenie górskim. Nasi uczniowie wychowywani są w świetle religii katolickiej,

w duchu tradycyjnych wartości. Nie ma uczniów wywodzących się z mniejszości narodowych, o innej kulturze i obyczajach. Z obserwacji, relacji środowiska wynika, iż młodzież uczęszczająca do gimnazjum jest kulturalna, aktywna, chętna do pomocy. Od momentu funkcjonowania gimnazjum nie mieliśmy problemów z narkotykami, alkoholizmem, prostytutką, HIV, AIDS wśród młodzieży.

CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

CEL GŁÓWNY

Kształtowanie, wzmacnianie i wspieranie odpowiedzialnych postaw zdrowotnych psychofizycznych i społecznych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Stwarzanie warunków bezpieczeństwa w szkole, na zajęciach pozalekcyjnych, imprezach szkolnych, wycieczkach.
2. Kształtowanie właściwego zachowania uczniów, przeciwdziałanie demoralizacji.
3. Kształtowanie dojrzałego i odpowiedzialnego postępowania uczniów.
4. Wyrabianie prawidłowych postaw zdrowotnych, emocjonalnych, społecznych, zawodowych;
5. Uczenie postaw poszanowania swojej i cudzej własności.
6. Uczenie postaw poszanowania swojej osoby i nietykalności drugiego człowieka.
7. Kształtowanie umiejętności empatycznych, komunikowania się, współpracowania i rozwiązywania konfliktów.
8. Wskazywanie sposobów radzenia sobie z własnymi problemami - także przez szukanie pomocy u osób zaufanych i specjalistów.
9. Kształtowanie odpowiednich nawyków higienicznych, postaw zdrowotnych.
10. Zachęcanie i stwarzanie warunków do aktywności fizycznej i nawyków uprawiania sportów.
11. Okazywanie zainteresowania i zaangażowania w sprawy młodzieży poprzez konstruktywną współpracę i tworzenie warunków do rozwijania dojrzałej niezależności.
12. Uświadomienie rodzaju zagrożeń, trudności z jakimi uczeń może się spotkać w życiu.
13. Zapobieganie poprzez odpowiednią działalność profilaktyczną takim uzależnieniom jak: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, lekomania. informowanie o zagrożeniach m.in. HIV i AIDS.
14. Zwracanie uwagi uczniów na właściwe zachowania w Internecie, ochronę swojego wizerunku i innych, zapobieganie izolacji, wykluczeniu, uzależnieniu.
15. Przygotowanie uczniów do podejmowania właściwych wyborów związanych z dalszą drogą życiową wolną od uzależnień, chorób, izolacji społecznej, zmierzających do satysfakcji w życiu.

ZADANIA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Na poziomie profilaktyki pierwszorzędowej:

STWARZANIE WARUNKÓW BEZPIECZEŃSTWA W SZKOLE, NA ZAJĘCIACH POZALEKCYJNYCH, IMPREZACH SZKOLNYCH, WYCIECZKACH.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	ADRESACI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
Przestrzeganie zasad BHP na lekcjach, przerwach, imprezach szkolnych, wyjazdach.	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznavanie i przypominanie uczniom o zasadach BHP podczas lekcji, przerw, pobytu na świetlicy, odwozów, wyjazdów, ferii, wakacji itp.; 	Wszyscy	Nauczyciele Wychowawcy Opiekun świetlicy Opiekun dowozów
	<ul style="list-style-type: none"> Dyżury nauczycieli podczas przerw; 	Wszyscy	Nauczyciele
Szkoła spełnia normy bezpieczeństwa określone przepisami.	<ul style="list-style-type: none"> Założenie monitoringu na terenie szkoły i wokół niej. 	Wszyscy	Dyrektor

WPAJANIE ZASAD KULTURY OSOBISTEJ W UCZNIACH.

KSZTAŁTOWANIE DOJRZAŁEGO I ODPOWIEDZIALNEGO POSTĘPOWANIA UCZNIÓW.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	ADRESACI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
Stosowanie zasad poprawnej komunikacji.	<ul style="list-style-type: none"> • Propagowanie zasad Savoir – vivre’u w szkole, w domu, towarzystwie, Internecie; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> • Propagowanie i dbałość o kulturę słowa. 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele
Rozwijanie postaw tolerancji, akceptacji, niesienia pomocy, obrony słabszych.	<ul style="list-style-type: none"> • Poszanowanie dla godności swojej jako dziewczyny, chłopaka 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Nauczyciel WDŻ
	<ul style="list-style-type: none"> • Wyrabianie szacunku do siebie i osób dorosłych 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc koleżeńska; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog
Rozwijanie umiejętności współdziałania w zespole i nawiązywania pozytywnych kontaktów międzyludzkich.	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie poczucia odpowiedzialności za siebie i za innych 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> • Poszanowanie godności, prywatności osób drugich w życiu i świecie wirtualnym; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog

	<ul style="list-style-type: none"> • Wyrabianie postawy dbałości o swoją, cudzą własność; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie umiejętności pracy w grupach na lekcjach, przygotowując projekty edukacyjne; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog
Integrowanie uczniów jako klucz do wspólnego rozwiązywania problemów w klasie, niesienia wzajemnej pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie relacji wychowawca – uczeń; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie relacji uczeń – uczeń; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> • Integracja podczas dyskotek, wyjazdów, wycieczek; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog

KSZTAŁTOWANIE ODPOWIEDNICH NAWYKÓW HIGIENICZNYCH, POSTAW ZDROWOTNYCH.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	ADRESACI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
Dbanie o higienę osobistą i strój, higienę nauki.	<ul style="list-style-type: none"> Okresowa kontrola czystości; 	Wszyscy	Pielęgniarka szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> Przypominanie uczniom o podstawowych nawykach higienicznych; 	Wszyscy	Wychowawcy
	<ul style="list-style-type: none"> Omawianie higieny okresu dojrzewania; 	Kl. VI Kl. I G	Specjalista
	<ul style="list-style-type: none"> Przypominanie o schludnym wyglądzie; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> Wietrzenie klas; 	Wszyscy	Nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> Dbanie o czystość w klasie 	Wszyscy	Wychowawcy Opiekun klasopracowni
Kształtowanie odpowiednich nawyków zdrowotnych.	<ul style="list-style-type: none"> Okresowe ważenie, mierzenie, badanie wzroku; 	Wszyscy	Pielęgniarka
	<ul style="list-style-type: none"> Przypominanie o zdrowym trybie życia w ramach Klubu Wiewiórka i Koła PCK oraz na lekcjach wychowawczych 	Wszyscy	Opiekunowie Klubu Wiewiórka i Koła PCK Wychowawcy
	<ul style="list-style-type: none"> Konkursy promujące zdrowy tryb życia 	Kl. I-III	Opiekun Klubu Wiewiórka

	<ul style="list-style-type: none"> • Uczenie podstaw pierwszej pomocy; 	Kl. I-III	Opiekun Klubu Wiewiórka
	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia korekcyjne; 	Kl. I-III	Nauczyciele w-fu
	<ul style="list-style-type: none"> • Fluoryzacja; 	Kl. I-III Kl. IV-VI	Pielęgniarka szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka raka piersi – prelekcja; 	Kl. II i III G	Specjalista
Zachęcanie do aktywności fizycznej, uprawiania sportów	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja czasu wolnego uczniów – zajęcia pozalekcyjne, organizacja zajęć sportowych podczas ferii, w bibliotece; 	Klasy IV-VI Gimnazjum	Nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie klas sportowych; 	Gimnazjum	Dyrektor Nauczyciele w-fu
	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjazdy na zawody sportowe; 	Klasy IV-VI Gimnazjum	Nauczyciele w-fu
	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie imprez sportowych; 	Kl. I-III Kl. IV-VI Gimnazjum	Nauczyciele w-fu
Kształtowanie odpowiednich nawyków żywieniowych	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie jadłospisu na stołówce do potrzeb kalorycznych i zdrowotnych; 	Wszyscy	Intendentka
	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w akcji owoce i warzywa dla ucznia ; 	Kl. I-III	Wychowawcy
	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie odpowiednich postaw wobec diet, mody na odchudzanie; 	Kl. IV-VI Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> • Informowanie o zagrożeniach anoreksją, bulimią; 	KL. IV-VI Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog

ZAPOBIEGANIE AGRESJI.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	ADRESACI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
Diagnozowanie zjawiska agresji.	<ul style="list-style-type: none"> Ankiety, obserwacja, przegląd monitoringu konsultacje z nauczycielami, wychowawcami; 	Wszyscy	Pedagog Wychowawcy
Uświadamianie uczniom, czym jest agresja i jaką krzywdę wyrządza.	<ul style="list-style-type: none"> Zajęcia z pedagogiem, tematyka lekcji wychowawczych; 	Kl. IV-VI Gimnazjum	Pedagog Wychowawcy
	<ul style="list-style-type: none"> Przypominanie o kulturze słowa, kulturalnym sposobie zwracania się do siebie; 	Wszyscy	Nauczyciele Wychowawcy
	<ul style="list-style-type: none"> Wskazywanie alternatywnych sposobów radzenia sobie ze złością, agresją; 	Wszyscy	Pedagog Wychowawcy
	<ul style="list-style-type: none"> Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji; 	Wszyscy	Pedagog Wychowawcy
	<ul style="list-style-type: none"> Organizowanie zajęć, warsztatów na temat przyczyn, skutków agresji; 	Wszyscy	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Pomoc w rozwiązaniu konfliktu przez wychowawców, nauczycieli, pedagoga; 	Wszyscy	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Wskazywanie sposobów rozwiązywania konfliktów; 	Wszyscy	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Informowanie rodziców o agresywnych zachowaniach uczniów; 	Wszyscy	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Konsekwentne przestrzeganie zapisów WO w stosunku do osób agresywnie się zachowujących; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele

STOSUNEK DO SZKOŁY, WYWIĄZYWANIE SIĘ Z OBOWIĄZKÓW UCZNIĄ, REALIZACJA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	ADRESACI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
Budowanie w uczniach pozytywnej motywacji chodzenia do szkoły celem zainteresowania uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> Stwarzanie przyjaznych relacji między uczniami a nauczycielami, pracownikami szkoły; 	Wszyscy	Dyrektorzy Wychowawcy Nauczyciele Pracownicy szkoły
	<ul style="list-style-type: none"> Organizowanie ciekawych zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych; 	Wszyscy	Nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzeganie procedur, zapisów WO; 	Kl. IV-VI Gimnazjum	Nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> Rozmowy z uczniami sprawiającymi problemy wychowawcze; 	Wszyscy	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie emocjonalne dla uczniów z problemami; 	Wszyscy	Wychowawcy Pedagog
Poszanowanie własności szkolnej, właściwe użytkowanie wyposażenia szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> Przypominanie o konieczności szanowania swojej, cudzej własności; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> Uczenie właściwego korzystania z wyposażenia szkoły; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> Karanie punktami, naprawianie wyrządzonej szkody osób dopuszczających się kradzieży, zniszczenia, wandalizm; 	Wszyscy	Wychowawcy Pedagog
Diagnozowanie przyczyn nieobecności uczniów w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> Analiza frekwencji uczniów z licznymi nieobecnościami; 	Wszyscy	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca z rodzicami w celu 	Wszyscy	Wychowawcy

	podniesienia frekwencji, zapobieganiu wagarom;		Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Wyciąganie konsekwencji z wagarów – punkty, rozmowa, kierowanie sprawy do właściwych organów; 	Wszyscy	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Omówienie i przestrzeganie procedur postępowania szkoły w stosunku do uczniów wagarujących, uchylających się od obowiązku szkolnego; 	Kl. IV-VI Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog
Pomoc w rozwiązywaniu problemów.	<ul style="list-style-type: none"> Uświadamianie uczniom, że mogą zwrócić się o pomoc do każdej dorosłej osoby, nauczyciela, pedagoga, dyrektorów, pracowników szkoły; 	Wszyscy	Wychowawcy Nauczyciele Wychowawcy
	<ul style="list-style-type: none"> Przekazywanie uczniom informacji o osobach, instytucjach mogących im pomóc w trudnej sytuacji; 	Kl. IV- VI Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie indywidualnego rozwoju ucznia poprzez organizację pomocy psychologiczno – pedagogicznej; 	Wszyscy	Dyrektor Koordynator ds. pomocy psychologiczno – pedagogicznej Nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> Uczenie sposobów radzenia sobie z problemami, trudnymi sytuacjami, naśladując dobre praktyki innych; 	Kl IV- VI Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Pomoc w rozwiązywaniu problemów i pokonywania trudności wieku dojrzewania; 	Kl VI -VI Gimnazjum	Wychowawcy Nauczyciel WDŻ Pedagog

ZWRACANIE UWAGI UCZNIÓW NA WŁAŚCIWE ZACHOWANIA W INTERNECIE, OCHRONĘ WIZERUNKU SWOJEGO I INNYCH, ZAPOBIEGANIE IZOLACJI, WYKLUCZENIU, UZALEŻNIENIU.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	ADRESAC I	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
Wyjaśnianie uczniom zasad korzystania z komputera, gier, sieci, bezpieczeństwo danych.	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnianie uczniom szkodliwości spędzania dużej ilości czasu nad komputerem; 	Kl. IV – VI Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Wyczulenie na problem izolacji, wykluczenia z życia społecznego na rzecz złudzeń życia w sieci; 	Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Tłumaczenie uczniom różnic pomiędzy realnym życiem a światem gier, wirtualnym; 	Kl. I-III Kl. IV – VI	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Kształtowanie kultury języka na gg, czat, skype. 	Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Ochrona swojej i czyjejs prywatności na portalach towarzyskich NK, Facebook, inne. 	Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Poruszenie aspektu prawnego piractwa, nękania w mediach (także poprzez sms-y). 	Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog

ZAPOBIEGANIE UZALEŻNIENIOM WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	ADRESACI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
Zapobieganie poprzez odpowiednią działalność profilaktyczną takim uzależnieniom jak: alkoholizm, narkomania, niktynizm, lekomania i chorobom HIV, AIDS.	<ul style="list-style-type: none"> Uświadamianie uczniom negatywnego wpływu na organizm takich substancji jak alkohol, nikotyna, narkotyki, leki, dopalacze. Ukazywanie powiązań między tymi substancjami a takimi problemami jak: niktynizm alkoholizm, narkomania, lekomania, prostytutcja; 	Kl IV – VI Gimnazjum	Pedagog Wychowawcy
	<ul style="list-style-type: none"> Gazetki tematyczne ; 	Gimnazjum	Pedagog
	<ul style="list-style-type: none"> Informowanie o sposobach zakażenia HIV, AIDS, stosunku do osób zakażonych; 	Kl. IV-VI Gimnazjum	Nauczyciel przyrody, biologii, Opiekun koła PCK, Nauczyciel WDZ
Zapobieganie zagrożeniom jakie niosą sekty.	<ul style="list-style-type: none"> Uświadczenie uczniom czym są sekty i jakie są konsekwencje przynależności do tych grup. 	Kl. IV-VI Gimnazjum	Wychowawcy Pedagog Nauczyciel WDŻ

Na poziomie profilaktyki drugorzędowej, kierowanej do uczniów z grupy podwyższonego ryzyka:

- pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych;
- podejmujących zachowania ryzykowne;
- zagrożonych demoralizacją;
- sprawiających problemy wychowawcze – łamanie norm.

ZAPOBIEGANIE DEMORALIZACJI, IZOLACJI SPOŁECZNEJ, UZALEŻNIENIU.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	ADRESACI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
Pomoc uczniom przejawiającym demoralizację, uzależnienie, którym grozi izolacja.	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza problemów; • Analiza sytuacji rodzinnej uczniów zagrożonych; • Współpraca z kuratorami, GOPS-em, KRPA, OHP, policją, sądami; • Pedagogizacja rodziców niewydolnych wychowawczo; • Organizacja pomocy materialnej – zbiórek żywności, zabawek, przyborów szkolnych dla uczniów z rodzin ubogich; • Informowanie o możliwości terapii, uzyskania pomocy uczniom zagrożonym uzależnieniem; • Wypracowywanie procedur umożliwiających reagowanie na problemy pojawiające się w szkole. 	Kl. IV – VI Gimnazjum	Pedagog Wychowawcy

EWALUACJA

Ewaluacja programu dokonywana będzie poprzez systematyczny monitoring działań, dokonywanie analizy sytuacji wychowawczo – profilaktycznej w szkole (posiedzenia Zespołu Wychowawców, posiedzenia Rady Pedagogicznej) ankietowanie, analizę dokumentacji (zeszytów uwag, dzienników), obserwację, rozmowy z uczniami, rodzicami, nauczycielami. Końcem roku szkolnego pedagog przedstawić będzie sprawozdania z realizacji programu profilaktycznego, identyfikację problemów pojawiających się w szkole, co pozwoli na wypracowanie nowych procedur, przygotowanie aneksów do programu.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W ZESPOLE SZKÓŁ W ŁĘKAWICY

Metody postępowania pracowników szkoły (pedagogicznych i niepedagogicznych) w sytuacjach zagrożeń:

ZASADY OGÓLNE

1. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń z udziałem ucznia, powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.
2. Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach dotyczących ich dziecka.
3. Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest Dyrektor Szkoły.
4. Uczniowie wykraczający poza normy i zasady zachowania akceptowane w szkole ponoszą odpowiedzialność przewidzianą w Statucie Szkoły, Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania i Zachowania.

UCZEŃ DOJEŻDŻAJĄCY

1. W drodze do szkoły uczeń znajduje się pod opieką osoby dorosłej – opiekuna dowozu. Odpowiada on za bezpieczeństwo uczniów w autobusie.
2. Uczniów dojeżdżających obowiązuje regulamin świetlicy oraz regulamin zachowania się w autobusie szkolnym.
3. Sytuacje nieprawidłowego zachowania uczniów na świetlicy lub w autobusie opiekun zgłasza w możliwie najkrótszym czasie wychowawcy klasy, do której uczeń uczęszcza. Wychowawca samodzielnie lub z pedagogiem szkolnym podejmuje działania w celu zmiany zachowania ucznia. Opiekun informuje o sytuacji rodziców ucznia. Rodzice i uczeń zostają poinformowani o konsekwencjach dalszego nieodpowiedniego zachowania podczas dojazdu do szkoły i odwozów.
4. W przypadku braku poprawy zachowania uczeń może zostać zawieszony w prawie korzystania ze zorganizowanego dowozu do szkoły na pewien okres, o czym zostają zawiadomieni rodzice ucznia.

NIEPOWODZENIA SZKOLNE UCZNI

1. Wobec ucznia, u którego nauczyciele przedmiotowi zauważają narastające niepowodzenia szkolne, wychowawca klasy wspólnie z pedagogiem przygotowują propozycje pomocy.
2. Pedagog, jako koordynator pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole, proponuje skład zespołu pomocowego dla ucznia, który dyrektor zatwierdza.
3. Zespół opracowuje zakres, formy pomocy dla ucznia, działając zgodnie z wytycznymi zapisanymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach i szkołach z dnia 17 listopada 2010 r./ Dz. U. Nr 228, poz. 1487/

PROCEDURA ZWIĄZANA Z KONTROLOWANIEM NIEOBECNOŚCI, WAGAROWANIEM, UCHYLANIEM SIĘ OD OBOWIĄZKU SZKOLNEGO

1. Wszyscy nauczyciele są zobowiązani do kontrolowania obecności uczniów na prowadzonych przez siebie lekcjach i odnotowania nieobecności uczniów w dzienniku.
2. Wychowawca przekazuje rodzicom ustaloną przez Radę Pedagogiczną formę usprawiedliwiania nieobecności uczniów, rodzice otrzymują druki, na których dokonują usprawiedliwień, zwolnień.
3. Możliwość usprawiedliwienia telefonicznego dopuszczana jest tylko w wyjątkowych sytuacjach.
4. Ucznia usprawiedliwiają rodzice, prawni opiekunowie lub dziadkowie (w sytuacji wyjazdu rodziców, bez pozostawienia oświadczenia).
5. Rodzice mają czas na usprawiedliwienie nieobecności dziecka do 2 tygodni, licząc od pierwszego dnia nieobecności.
6. Jeśli dłuższa nieobecność spowodowana jest pobytem w szpitalu, przewlekłą chorobą itp. rodzice zobowiązani są poinformować o tym wychowawcę wcześniej, nie po powrocie dziecka do szkoły.
7. Jeśli nieobecność pozostaje nieusprawiedliwiona uczeń zostaje ukarany punktami ujemnymi zgodnie z zasadami WSO. Nieobecności nieusprawiedliwione wpływają na ocenę z zachowania.

8. Wychowawca na bieżąco podlicza frekwencję swoich uczniów a pedagog okresowo dokonuje analizy frekwencji uczniów podejrzanych o wagarowanie, bądź o uchylanie się od obowiązku szkolnego.
9. W przypadku wagarów, mimo podjętych kroków naprawczych powiadamia się rodzica w formie stosowanej przez szkołę.
10. W przypadku dłuższej, nieusprawiedliwionej nieobecności i braku współpracy z rodzicami pedagog zgłasza fakt do sądu, prosząc o rozpoznanie sytuacji i zastosowanie środków przymusu.
11. Dyrektor upomina pisemnie rodziców o nieobecności i wzywa ich do posyłania dziecka do szkoły. Upomnienie wysyłane za potwierdzeniem odbioru, potwierdzenie podpisane dołączane jest do kopii wniosku w aktach.
12. Jeśli rodzice pomimo 3 upomnień dostarczonych do domu nie posyłają dziecka do szkoły, Dyrektor wnioskuję do organu prowadzącego o ukaranie karą grzywny za uchylanie się od obowiązku szkolnego.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIA

Postępowanie wszczynane jest w sytuacji występowania agresji i przemocy na terenie szkoły. Sytuacje, w których należy podjąć postępowanie, dotyczą:

- zniszczenia i zawłaszczenia mienia prywatnego i szkolnego (w tym także oszustwa i wyłudzenia)
- naruszenie nietykalności fizycznej innych osób;
- naruszenie godności osobistej innych osób (wulgaryzmy, przemoc psychiczna).

Osoby, do których uczeń może zgłosić fakt wystąpienia agresji to wszyscy pracownicy szkoły. Ich obowiązkiem jest podjęcie natychmiastowych działań w celu przerwania agresji i zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom zdarzenia.

1. Nauczyciel, pracownik szkoły, świadek zdarzenia zwraca uwagę uczniowi, który podejmuje próby zachowań agresywnych, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie polegające na naruszeniu norm społecznych i zasad obowiązujących w szkole, karze ucznia zgodnie z WSO.
2. Jeśli jest osoba poszkodowana nauczyciel wzywa pogotowie.
3. Nauczyciel - świadek zdarzenia, zawiadamia o zdarzeniu wychowawcę i dyrektora szkoły, powiadamia się rodzica.

4. W sytuacjach: bójki, przemocy psychicznej, cyberprzemocy, zniszczeń, oszustwa, wyłudzenia świadek zdarzenia informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy.
5. Wychowawca wspólnie z pedagogiem podejmują działania wyjaśniające, rozpytanie o przebieg ofiary, sprawcę, świadków, przegląd z monitoringu (jeśli to możliwe).
6. W stosunku do ofiary - wychowawca zawiadamia o zdarzeniu rodziców – jeśli jest to konieczne – prosi o przybycie do szkoły. Jednocześnie informuje rodzica o możliwości zgłoszenia zdarzenia przez rodzica na policję.
Po wyjaśnieniu problemu dyrektor, wychowawca klasy i pedagog przeprowadzają rozmowę z rodzicem dziecka pokrzywdzonego – informują o podjętych krokach i proponują pomoc jeśli sytuacja tego wymaga.
7. W stosunku do sprawcy - wychowawca wzywa do szkoły rodzica. Podczas rozmowy w obecności dyrektora, pedagoga:
 - analizuje się przyczyny niewłaściwego zachowania;
 - pedagog proponuje rodzicom formy oddziaływania na ucznia, które pomogą w zmianie zachowania dziecka;
 - wspólnie z rodzicem podejmuje się decyzję o karze, jaką należy zastosować;
 - w sytuacjach powtarzających się aktów agresji wypracowują kontrakt z uczniem i zostaje określony czas na poprawę;
 - podjęte decyzje zostają odnotowane w dzienniku i dokumentacji pedagoga (notatka służbowa);
8. Jeżeli jest to zdarzenie noszące znamiona czynu karalnego, dyrektor szkoły zawiadamia policję.
9. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do sądu rodzinnego o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.
10. Ze wszystkich działań pedagog sporządza notatki podpisywane przez osoby zainteresowane

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI PODEJRZEWANIA U UCZNIĄ SKŁONNOŚCI SAMOBÓJCZYCH LUB ZAOBSERWOWANIA PRZEJAWÓW ZACHOWAŃ SAMOBÓJCZYCH

1. Osoba, która otrzymuje informację o myślach, przejawach zachowań samobójczych ma obowiązek potraktować je poważnie.
2. Jeśli uczeń przejawiający skłonności samobójcze zwierzy się ze swoich zamiarów koledze, kolega ma obowiązek powiadomić o tym wychowawcę.
3. Wychowawca powiadamia o problemie pedagoga i dyrektora zachowując w miarę możliwości dyskrecję.
4. Wychowawca wspólnie z pedagogiem starają nawiązać się kontakt z uczniem zagrożonym (nawiązać próbę rozmowy, dotarcia do ucznia, dotarcia do przyczyn problemu, wypytać jakie uczeń ma zamiary. Zachowujemy w czasie rozmowy spokój, nie wpadamy w panikę, nie dajemy się sprowokować, nie zostawiamy ucznia samego).
5. W razie bezpośredniego zagrożenia, po ustaleniu niezbędnych faktów szkoła wzywa pogotowie ratunkowe.
6. Powiadomienie rodziców.
7. Jeśli wcześniej ustalono, że przyczyną problemu jest rodzina, szkoła uruchamia działania interwencyjne (powiadamia policję).
8. Jeśli nie ma bezpośredniego zagrożenia, a rodzina nie jest przyczyną problemu wychowawca i pedagog przy udziale rodziców starają się zapewnić dziecku wsparcie, zapewniając pomoc specjalisty.
9. Jednocześnie rodziców należy wyposażyć w wiedzę o przyczynach problemu, na co należy zwrócić uwagę obserwując zachowanie dziecka, prosząc rodzica o czujność i skontaktowanie się ze specjalistą.
10. Jeśli minie ostra faza kryzysu obserwujemy ucznia, jego zachowanie, i w razie potrzeby zapewniamy mu wsparcie.
11. Jeśli zostają zgłoszone kolejne próby samobójcze, szkoła ma obowiązek powiadomić o tym organy – policja, sąd rodzinny.
12. Profilaktycznie wychowawca klasy lub pedagog przeprowadzają lekcję wychowawczą poświęconą przyczynom samobójstw wśród dzieci i młodzieży.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W CZASIE WYPADKU

1. Każdy nauczyciel, opiekun świetlicy, opiekun w autobusie szkolnym ma obowiązek zapoznać uczniów z zasadami BHP – odpowiednio na lekcji, podczas pobytu na świetlicy, w autobusie- informacja o tym odnotowana jest kolorem czerwonym w dziennikach.
2. Wychowawcy okresowo przypominają o zasadach BHP – przed zbliżającymi się feriami, wakacjami, odnotowując informację w dzienniku klasowym.
3. Jeśli wypadek ma miejsce na lekcji, nauczyciel przejmuje opiekę nad uczniem aż do momentu przejęcia go przez pielęgniarkę, wezwanego lekarza lub pogotowie.
4. Jeśli wypadek ma miejsce podczas przerwy lub podczas nieobecności nauczyciela na lekcji, bezpośredni świadkowie zgłaszają wypadek nauczycielowi dyżurującemu, lub jakiegokolwiek pracownikowi szkoły.
5. W dalszej kolejności, pierwszej pomocy udziela pielęgniarka, osoba dorosła, która jest świadkiem wypadku lub zgłoszono jej wypadek.
6. Informacja o wypadku jest przekazana dyrekcji szkoły.
7. Pielęgniarka lub pracownik udzielający pomocy przeprowadza wywiad z poszkodowanym (jeśli poszkodowany nie jest w stanie udzielić informacji należy wypytać świadka) starając się ustalić okoliczności wypadku, stan zdrowia poszkodowanego.
8. Nie należy samowolnie podawać żadnych środków znieczulających ani leków, należy opatrzyć jedynie rany.
9. Jeśli pielęgniarka zdecyduje, że sytuacja nie wymaga wezwania pogotowia powiadamia o zdarzeniu rodzica, który jest wezwany do szkoły aby odebrać dziecko.
10. Jeśli pielęgniarka jest nieobecna wzywa się pogotowie, informuje o zdarzeniu rodzica, prosząc o przybycie do szkoły lub bezpośrednio na pogotowie.
11. W razie poważnego wypadku wychowawcy profilaktycznie przypominają o zasadach BHP na lekcjach wychowawczych lub dyrekcja podczas apelu porządkowego.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU CYBERPRZEMOCY

1. Osoba, której zgłoszono problem, znalazła dowody w Internecie zabezpiecza je. Drukuje, kopiuje, odnotowuje datę i czas otrzymania materiału oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Takie zabezpieczenie dowodów ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym zapoznają się wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: wychowawca, dyrektor i pedagog szkolny, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa.
3. Wychowawca wspólnie z pedagogiem podejmuje czynności wyjaśniające:
 - rozmawiają z ofiarą, jeśli to konieczne organizują pomoc psychologiczną;
 - rozmawiają ze sprawcą, wypytyują o motyw postępowania, tłumaczą moralne i prawne aspekty działania;
4. Wzywają kolejno rodziców ofiary i sprawcy, przekazują informację o problemie, zapoznają z dowodami, tłumaczą moralne i prawne aspekty działania, informują rodziców sprawcy o krokach podjętych przez rodzica ofiary – zgłoszenia problemu na policję, żądają usunięcia niewłaściwych treści z Internetu, telefonu, innego narzędzia.
5. Jeśli podjęte działania nie skutkują, Dyrektor zgłasza problem policji.
6. Jeśli w problem zaangażowanych jest więcej osób lub problemy nasilają się wychowawca, pedagog prowadzą pogadanki tłumaczące zagrożenia płynące z takich zachowań.
7. Ze wszystkich działań pedagog sporządza notatki podpisywane przez osoby zainteresowane.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY, WYŁUDZENIA,

1. Uczeń na teren szkoły przynosi tylko przedmioty potrzebne bezpośrednio do lekcji. Za pozostałe tj. telefony, inne urządzenia multimedialne, drogą biżuterię itp. szkoła nie ponosi odpowiedzialności.
2. Uczeń poszkodowany zgłasza kradzież, wyłudzenie nauczycielowi (będącemu najbliższym zdarzenia).
3. Pracownik szkoły, w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły - żąda aby

uczeń przekazał mu skradzioną, wyłudzoną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą.

4. Pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia. Może to zrobić tylko policja.
5. Dyrektor podejmuje decyzję:
 - przekazać sprawę policji - kradzież, wyłudzenie powyżej 250 zł
 - zastosować karę zgodnie z regulaminem – kradzież, wyłudzenie poniżej kwoty 250 złW przypadku kradzieży, wyłudzenia poniżej 250 zł:
6. Dyrektor informuje o incydencie wychowawcę.
7. Wychowawca wspólnie z pedagogiem zapoznają się z sytuacją, prowadzą czynności wyjaśniające.
8. Wychowawca wzywa do szkoły rodzica, ucznia, który dopuścił się kradzieży/ wyłudzenia. W obecności pedagoga, dyrektora rodzicowi i uczniowi wyjaśnione są etyczne i prawne aspekty czynu. Dyrektor, wychowawca i pedagog podejmują decyzję o karze w stosunku do ucznia, któremu udowodniono czyn, bądź przyznał się do niego, informują o niej rodzica i ucznia. Wspólnie z rodzicem zastanawiają się nad formą rekompensaty strat osoby okradzonej.
9. Ze wszystkich działań pedagog sporządza notatki podpisywane przez osoby zainteresowane.
10. Rodzic lub uczeń informuje wychowawcę lub pedagoga o rekompensacie.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNISZCZENIA

1. Osoba będąca świadkiem zniszczenia lub zniszczenie zauważyła zgłasza problem Dyrektorowi.
2. Dyrektor powiadamia wychowawcę.
3. Wychowawca wspólnie z pedagogiem prowadzą czynności wyjaśniające, rozmawiają z osobą, która dokonała zniszczenia, tłumaczą prawne aspekty czynu, zmierzają do zmiany postawy ucznia.

4. Wychowawca wzywa rodziców ucznia, który dokonał zniszczenia informuje o podjętych działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy, informuje o karze przewidzianej dla ucznia w WSO.
5. W przypadku, gdy wartość kradzieży lub zniszczenia przekracza 100 PLN / lub kwoty zgodnej z aktualnym stanem prawnym a rodzice nie chcą pokryć szkody, sprawa obligatoryjnie jest zgłaszana na policję.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPŁYWEM ALKOHOLU LUB NARKOTYKÓW

1. Nauczyciel, który podejrzewa, iż na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien powiadomić o swoich przypuszczeniach pedagoga szkolnego lub wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty uczniów, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa pielęgniarkę szkolną lub lekarza w celu stwierdzenia jego trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Pedagog lub wychowawca zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, o pozostawieniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (max do 24 godz.). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców i sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie

szkoły, co jest przejawem demoralizacji, to dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym policji lub sądu rodzinnego.

7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.
8. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK

1. Nauczyciel, który podejrzewa, iż uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
5. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL LUB INNY PRACOWNIK SZKOŁY ZNAJDUJE NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYK

1. Zachowując środki ostrożności nauczyciel lub pracownik, który znalazł substancję zabezpiecza ją przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem, do czasu przyjazdu policji; próbuje, o ile to jest możliwe, ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL LUB INNY PRACOWNIK ZAUWAŻY, ŻE UCZEŃ PALI PAPIEROSY

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który zauważy, że uczeń pali papierosy powinien poinformować o tym wychowawcę klasy lub pedagoga.
2. Wychowawca (w porozumieniu z pedagogiem) wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności pedagoga lub dyrektora szkoły. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Wychowawca informuje rodzica i ucznia o karze przewidzianej w WSO w przypadku przyłapania na paleniu.
3. Pedagog przeprowadza rozmowę profilaktyczną - ostrzegawczą z uczniem.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻENIE DEMORALIZACJĄ UCZNIĄ

1. Wobec uczniów, u których zauważa się przejawy demoralizacji społecznej w postaci m.in.:
 - używania i propagowania wulgaryzmów, słów i obrazów obrażających godność innych,
 - używania lub rozprowadzania substancji psychoaktywnych, alkoholu, papierosów,
 - wagarów, uchylania się od obowiązku szkolnego;
 - udziału w kradzieżach i zniszczeniach na terenie szkoły;
 - powtarzających się zachowań agresywnych;
 - prowokowania powstawania sytuacji konfliktowych;
 - przyniesienia na teren szkoły substancji i przedmiotów zagrażającej życiu lub zdrowiu innych uczniów; wychowawca klasy we współpracy z pedagogie szkolnym planuje wspólnie z rodzicami ucznia działania mające na celu zmianę jego postawy.
2. Działania te mogą mieć formę:
 - indywidualnych rozmów z uczniem;
 - rozmów z uczniem w obecności rodzica;
 - podpisania kontraktu przewidującego pożądany typ zachowań ucznia, ofertę pomocy szkolnej, formy pomocy i kontroli ze strony rodziców oraz konsekwencje w razie powtarzania zachowań niepożądanych.
3. W przypadku braku pożądanych zmian zachowania ucznia, Dyrektor szkoły zwraca się prośbą do instytucji wspierających działania wychowawcze szkoły tj.: Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, kuratora, Sądu Rejonowego, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, Komendy Powiatowej Policji – Wydziału Prewencji, i innych w zależności od potrzeb.

BIBLIOGRAFIA

I.Gryniuk, Wspomaganie rozwoju u uczniów szkoły średniej jako próba przeciwdziałania patologii społecznej, [w:] Psychopatologia i psychoprofilaktyka, p. red. Margasiński A., Zajęcka B., Kraków 2000.

I. Obuchowska, Drogi dorastania. Psychologia rozwojowa okresu dorastania dla rodziców i wychowawców, Warszawa 1996.

Program napisały: mgr Aleksandra Niewiara

mgr Lucyna Wróbel